ބައިނަލް އަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަހުގެ މުނާސަބަތުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ރައީސް
އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ސަލީމްގެ ޚިތާބް
އިންސާނުންނަކީ ކަރާމާތްތެރި ބައެއް ކަމުގައި ލެއްވެވި މާތްاله ގެ ހަޟްރަތަށް ޙަމްދާއި ޝުކުރުކުރަމެވެ. އަދި އިންސާނީ
ހައްޤުތަކުގެ ބި ންގާ ކަމުގައިވާ އިސްލާމްދީން އިންސާނުންނަށް ގެނެސްދެއްވެވި މިއުއްމަތުގެ މާތް ރަސޫލާ މުޙައްމަދުޞައްލަاله ޢަލައިހި
ވަސައްލަމަ އަށް ޞަލަވާތާއި ސަލާމް ލެއްވުންއެދި ދުޢާކުރަމެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނުގެ އާލުއަޞްޙާބުން މި ޞަލަވާތާއި ސަލާމުގައި
ޝާމިލްކުރަމެވެ.
މިއަދަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދުވަހެވެ . މިދުވަސް ފާހަގަ ކުރުމުގެ ގޮތުން އ.ދ.އިން މިއަހަރުގެ ޝިޢާރު
ކަމަށް ކަ ނޑައަޅާފައިވަނީ، ތަފާތުތައް ބަލައިގަންނާށެވެ ! ތަފާތުކުރުން ހުއްޓާލާށެވެ ! މިއަދަކީ 1948ވަނަ އަހަރު އ.ދ.އިން މުޅިދުނިޔޭގެ
ރުހުމާއިއެކު އެކުލަވާލާފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ އާންމު ޤަރާރަށް 61އަހަރު ފުރޭ ދުވަސްވެސްމެއެވެ. މިޤަރާރަކީ ކޮންމެ
އިންސާނަކަށްވެސް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ކަރާމަތްތެރިކަމާއެކު ދިރިއުޅުމަށް ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤުތަކެއް ހިމެނޭ މުހިންމު ޤަރާރެކެވެ.
ޑިމޮކްރަސީއާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަކީ އެކަތި އަނެއްކެއްޗާ ގުޅި ލާމެހިފައިވާ ދެކަމެކެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ނުލާ ޙަޤީޤީ
ޑިމޮކްރަސީއެއް ޤާއިމެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ . އެހެންކަމުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރާ ޘަޤާފަތެއް ދިމިޤްރާތީ ވެރިކަމެއް ހިނގާ
މުޖުތަމަޢުއެއްގައި ޤާއިމްކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް ވަރަށް ބޮޑު އިސްކަމެއް ދޭންޖެހެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖެ ސޮއިކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ އިތުރުން، ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީ ގައި ދިވެހިންނަށް ލި ބިދިނުމަށް
ލާޒިމްކުރާ ޙައްޤުތައް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ހިމެނިފައިވާއިރު، ޤާނޫނު އަސާސީ އަށް ޢަމަލުކުރުމާއި، އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ
ބާބުގައިވާ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ޙިމާޔަތްކޮށް، ކުރިއެރުވުމަކީ ދައުލަތުގެ ވާޖިބެއްކަމަށް 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީހިނދު،
މިކަމުގައި ސަރުކާރުގެ ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ވަރަށް ބޮޑުކަން ހާމަވެގެންދެއެވެ. ވީމާ، ޤާނޫންތަކާއި ޤަވާއިދުތަކާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެ
މަތިން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ނުލިބޭނަމަ އެކަންކަން ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސް މިފަދަ ކަންކަން
ރަގަޅުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމަކީ އެޗް އާރު ސީއެމްގެ ޤާނޫނީ ވާޖިބެއް ކަމަށްވާތީ، އެކިއެކި ކަންކަމުގައި އެޗް އާރު ސީ އެމް އިން ސަރުކާރަށް
ގިނަ ހުށަހެޅުންތައް ވާނީ ހުށަހަޅާފައެވެ. އަދި މިގޮތަށް ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުންތަކާއެކު އެކި ކަންކަމާމެދު ބިނާކުރަނިވި ފާޑުކިޔުންތައް
ރައްދުވުމުން އެކަންކަމާމެދު ފުންކޮށްވިސްނައި، ރައްޔިތުންގެ ހެވާއި ލާބައަށްޓަކައި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމަކީ ސަރުކާރުން
ވިސްނަވަންޖެހޭކަމެކެވެ .
2/…

-2-
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކުރިމަގު އުޖާލާވުން ބިނާވެފައިވަނީ އޭގެ އަސާސީ ސިފަތަކަށާއި އުސޫލުތަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ވިސްނާ
ތަބަޢަވީ މިންވަރަކުންނެވެ. ރާއްޖޭގައި ސިޔާސީ އަދި ދީނީ ބައިބައިވުންތައް އުފެދެމުންދާ ދުވަސްވަރެއްގައި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް
އެންމެންވެސް އިޙްތިރާމްކުރުމާއެކު އޭގެ އުސޫލުތަކަށް ތަބަޢަވުމަކީ އެންމެން އެއްބައިވެ، ދެފަރާތުގެ ވެސް ފައިދާއަށްޓަކައި، އެކުވެރިކަން
އާލާކުރެވޭނެ ބާރެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ . މިގޮތުން، ސިޔާސީ އިސްފަރާތްތަކާއި، ދީނީ ޢިލްމުވެރިންނާއި، ފަ ނޑިޔާރުންނާއި އަދި މުޅި
މުޖުތަމަޢުންވެސް އަމިއްލަ ޕާރޓީގެވިސްނުމަށްވުރެ ޤައުމާއި ރައްޔިތުންގެ ލާބަ އާއި މަންފާއަށް އިސްކަންދިނުން މުހިންމުކަމުގައި ދެކެމެވެ.
ރާއްޖޭގައި މިހާރު ޤާއިމްވަމުންދާ ދިމިޤްރާޠީ ވެށީގައި، މިދެންނެވިފަދަ ތަފާތު ޚިޔާލުތަކަށް ތަންދޭއިރު، އަޅުގަ ނޑުމެން އަބަދުވެސް
ވިސްނަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއްވެއެވެ. އެއީ ޚިޔާލުފައުޅުކުރިކަމުގައިވިއަސް، ފާޑުކިޔުންކަމުގައިވިއަސް، އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ ތަހުޒީބީ
މުޖުތަމަޢެއްގައި ދިރިއުޅޭ މުސްލިމް އަޚުންނާއި އުޚުތުންކަމަށްވާތީ، ކޮންމެކަމަކަށްވެސް އިންތަކަކާއި ހުދޫދުތަކެއްވާކަން އަބަދުވެސް
ހަނދާންކުރުމެވެ. އެކަކު ޙައްޤުހޯދުމަށާއި މިނިވަންކަމުގެ ބޭނުން ފުޅާދާއިރާއެއްގައި ކުރަމުންދާއިރު އަނެކާގެވެސް ޙައްޤުތަކަށާއި މިނިވަންކަމާއި
ކަރާމާތަށް އުނިކަން ނާންނަގޮތަށް މަސައްކަތްކުރަން ދަސްކުރުމަކީ ޑިމޮކްރަސީގެ މުހިންމު ސިފައެކެވެ . ރާއްޖެއަކީ ދިވެހިންގެ އިތުރުން
އެހެނިހެން ޤައުމުތަކުގެ ތަފާތު ދީންތަކުގެ މީހުން އެކި ބޭނުންތަކުގައި ދިރިއުޅޭ ޤައުމަކަށްވާއިރު އެހެން ދީންތަކަށް އިޙްތިރާމުކުރުމަކީ
އިސްލާމީ ރިވެތި އަދަބުތަކުގެ ތެރޭގައިވާ ކަމެއްކަން ހަނދާންކޮށް އެގޮތުގެ މަތިން އަމަލުކުރަންޖެހެއެވެ. ހުރިހާ އިންސާނުންނަކީވެސް
ޤަދަރުވެރި ބައެއްގެ ގޮތުގައި ދެކި، ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލައި މަޝްވަރާގެ މަތިވެރި އުސޫލު ގެންގުޅޭނަމަ، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
ކުރިއެރުވުމަށާއި ދިމިޤްރާޠީ ނިޒާމް ވަރުގަދަ ކުރުމަށް ބާރު އެޅިގެންދާނެއެވެ.
މިއަދަކީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ 6ވަނަ އަހަރީ ދުވަސްވެސްމެއެވެ . އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު ރަގަޅުކުރުމަށް
މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައިވީނަމަވެސް، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މީހުން އަހުލުވެރިކުރުވައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ސަޤާފަތެއް
އުފެއްދުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް އަދިވެސް ވަރަށްގިނައެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްޔިތުންނަށް ލިއްބައިދިނުމުގެ އެންމެ އިސްދައުރެއް
އަދާކުރަން ޖެހޭނީ އެއިރެއްގައި އޮންނަ ސަރުކާރަކުންކަމަށްވާތީ، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުންނާއި، ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކުން އެބައެއްގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރުމުގެ އުސޫލްތައް ގެންގުޅުމަކީ މިފަދަ ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމްކުރުމަށް
ކޮންމެހެން ލާޒިމްކަމެކެވެ. އަދި މުޖުތަމަޢުގެ ކޮންމެމީހަކުވެސް ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ބޭނުންކުރާއިރު އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބުތަކަކާއި
ޒިންމާތަކެއް ވާކަން ޤަބޫލުކުރަންޖެހެއެވެ .
ޤައުމެއް ތަރައްޤީވެ ކުރިއަރާނީ ރައްޔިތުން އެއްބައިވެ އެއްރޫޙެއްގައި މަސައްކަތް ކޮށްގެންކަން ކަށަވަރެވެ. މިހާރު ރާއްޖޭގައި
ޢާންމުވަމުންދާ ރުޅިވެރިކަމާއި އެކަކު އަނެކަކަށް ދިމާކުރުމާއި ނަފްރަތުގެ ބަސްތައް ރައްދުކުރުމަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް
ވަރަށްބޮޑަށް ހުރަސްއެޅިގެންދާ ކަމެކެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ރޫޙު އާލާކޮށް ދިރުވުމަށާއި ޤައުމުގެ ހެވާ ލާބަޔަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި،
ރާއްޖެއަށް މިހާރު އެންމެ ބޮޑަށް ބޭނުންވަނީ އެއްބައިވަންތަކަމާއި އެކުވެރިކަމެވެ. ބައިބައިވެ ނިކަމެތިވެފައިވާ ސަފުތަކެއްގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ
ޤައުމަކަށް ތަރައްޤީ އާއި ކުރިއެރުން ހޯދުމަށް އުނދަގޫވާނެ ފަދައިން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމަށްވެސް މިކަމުގެ ސަބަބުން ބުރޫ
އަރާނެތީ، އެންމެހާ ފަރާތްތަކުން އެއްބައިވަންތަކަމާއި އެކުވެރިކަން އާލާކުރުމަށް އަޅުގަ ނޑު މިއަދު ގޮވާލަމެވެ!
3/…

-3-
އަދި މިއަދުގެ މުނާސަބަތުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަ ނޑު ކުރާ އިލްތިމާސަކީ އަޅުގަޑުމެންގެ އާންމު ދިރިއުޅުމުގަޔާއި،
އެހެނިހެން ދާއިރާތަކުގައިވެސް، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރުމާއެކު، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ޚިލާފްކަމެއް ހިނގާކަމުގެ މައުލޫމާތު
ލިބިއްޖެނަމަ، އެކަމާއި ބެހޭގޮތުން ފިޔަވަޅު އެޅުއްވުމަށް ކޮންމެ ބޭފުޅަކުވެސް އަވަސްވެވަޑައިގަތުމަށެވެ!
އަޅުގަޑުގެ ދުޢާއަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް އަޅުގަޑުމެން އެންމެން މިކުރާ މަސައްކަތް ކާމިޔާބުވެ
އޭގެފައިދާ ދިވެހި އެންމެހާ ރައްޔިތުންނަށް ލިބުމެވެ!
10 ޑިސެމްބަރ 2009